

[Niels Helveg Petersen]

Disse tal er jo ikke mærkelige tal, der kommer ud af nogle økonomiske modeller og nogle regnemaskiner. Prisudviklingen, beskæftigelsesfremgangen, investeringsfremgangen og rentefaldet er ting, som vi kan konstatere er indtrådt i løbet af det sidste års tid eller to.

Specielt hvad renteutviklingen angår, må jeg anholde den bemærkning, hr. Svend Auker gjorde om, at renten i udlandet havde bevæget sig nogenlunde parallelt med vores. Overhovedet ikke. Rentefaldet i Danmark er mange gange større end det rentefald, vi kan konstatere i landene omkring os, og det er bl.a. baggrunden for, at vi i Danmark har set en investeringsfremgang, som er betydelig større end i de lande, der omgiver os.

Der er et alvorligt mørkt punkt i det økonomiske billede, og det er underskuddet på betalingsbalancen, som i 1. kvartal i år var på 8 mia kr. Det er alt for stort. April var heller ikke god, men en række forhold peger på, at betalingsbalancen i løbet af 1985 vil bedre sig betydeligt i forhold til årets første måneder, og vi kan da i hvert fald glæde os over, at de økonomiske vismænd i deres skøn over virkningen af overenskomstløsningen er nået frem til, at betalingsbalanceunderskuddet i løbet af 1987 vil falde til et niveau på ca. 5 mia kr., altså en meget betydelig forbedring i løbet af de kommende år, hvis vismændenes beregninger holder stik. Samtidig siger vismændene også, at beskæftigelsesfremgangen vil være betydelig, og dette betyder samlet, at der ikke er noget grundlag for, på trods af underskuddets størrelse i årets første 4 måneder, i dag at foretage en finanspolitisk stramning.

Men situationen for vores økonomi er stadig væk alvorlig, selv om der er fremgang at notere. Både den indenlandske og den udenlandske gæld er i stadig vækst, og de løbende underskud er ikke nedbragt så meget, at væksten er ophørt. De betalingsbalancetal, der kom for årets første 4 måneder, er i virkeligheden det stærkeste og bedste argument for den overenskomstløsning, der blev gennemført. Havde vi vedtaget en løsning med højere lønrammer, ville udsigterne for beskæftigelsen, betalingsbalancen, prisudviklingen og renteutviklingen med sikkerhed have været ringere, og så ville folketinget i dag have stået over for et helt uundgåeligt krav om en stramning af finanspolitikken – såle-

des som socialdemokratiet også meget reelt lagde op til med sit eget forslag til løsning af overenskomstsituationen; deri fremhævedes det udtrykkeligt, at der som supplement ville være behov for en finanspolitisk stramning, en forbrugsindskrænkning, der ville give et positivt bidrag til betalingsbalancen på 3 mia kr.

Jeg skal ikke gå ind i diskussionen om rammen for forårets overenskomstløsning, men mere hæfte mig ved, at der efter overenskomstløsningen står 2 problemkredse tilbage at beskæftige sig med.

Den ene vedrører formen for overenskomstforhandlinger i fremtiden. Forhåbentlig betyder forårets overenskomster, at de centrale overenskomstforhandlingers dage er slut. Forhåbentlig vil vi under kommende overenskomster få langt mere decentrale forhandlinger, således at organisationerne får mulighed for at prøve kræfter på at løse egne problemer. Det vil være et stort fremskridt.

I den forbindelse vil jeg også fremhæve, at til et fremtidsmønster på arbejdsmarkedet hører også decentral overskudsdeling. Det er nødvendigt både af hensyn til investeringsudviklingen og for at sikre en bedre fordeling af produktionsresultatet, og det radikale venstre agter at sætte alt ind på, at vi i løbet af de kommende år omsider kan føje overskudsdeling til den række instrumenter, vi har i den økonomiske politik til at sikre både en bedre fordeling og en bedre investeringsudvikling.

Et andet spørgsmål, der står tilbage, er problemerne for de offentligt ansatte, som jo helt klart kom i klemme ved forhandlingsforløbet her i foråret. Det var de offentligt ansattes organisationer bestemt ikke uden skyld i selv. De accepterede den forhandlingsform, der bestod i, at de skulle ligge i baghjulet på det private arbejdsmarkeds forhandlinger, men problemet er noget mere end en forhandlingsform, det stikker meget dybere og er ikke engang i første række et spørgsmål om lønrammer, men om, at de offentligt ansatte i deres arbejdssituation er mere låst end de fleste på det private arbejdsmarked, og om, at det offentlige som helhed – med glædelige undtagelser – som landets største arbejdsgiver ikke formår at tilrettelægge arbejdsopgaverne, så det giver større tilfredsstillelse, bedre udfoldelsesmuligheder og højere frihedsgrader, end tilfældet er. Det er et